

Vážení přítomní,

Novodobé Učené společnosti je letos 25 let. Narodila se 10. května 1994 v pražském Karolinu, kde se sešli zakládající členové, 36 představitelů české inteligence. Není možné je uvádět jmenovitě, ale snad bych alespoň zmínila makromolekulárního chemika Otto Wichterleho a fyzikálního chemika Rudolfa Zahradníka, který byl zvolen prvním předsedou. Ti se přijetím Deklarace Učené společnosti České republiky rozhodli ustavit společnost, jež by navázala na tradici Královské české společnosti nauk. Účastníci toto své rozhodnutí oznámili i při přijetí prezidentem Václavem Havlem dne 25. května 1994.

Učená společnost České republiky vznikla jako občanské sdružení registrací Ministerstva vnitra české republiky 23. června 1994. Od 1. ledna 2014 je považována za spolek.

Je jí 25 let. To je ten nekrásnější věk. Má za sebou pubertu, což jsou sice krásná léta plná naděje a objevování životních možností, ale také neúspěchů a nepochopení okolí. Tak to, doufejme, má Učená společnost za sebou. Nyní je mladá, plná energie a ujasněných budoucích plánů. Má podněcovat svobodné pěstování vědy ve všech jejích projevech, budit touhu po poznání a radost z něho, šířit vědecké poznatky ve veřejnosti a podporovat zvyšování úrovně vzdělanosti a tvůrčího a lidsky odpovědného společenského prostředí v České republice.

Učená společnost uděluje medaile *Societas Scientiarum Bohemica*, *Ad Laudem at honorem* a řadu cen. Patří mezi ně cena pro vědecké pracovníky, pro mladší vědecké pracovníky, pro vynikající studenty středních škol a pro pedagogy. Učená společnost také pořádá Bolzanovské přednášky. Letos navštívil Prahu přední americký fyzik a nositel Nobelovy ceny za rok 2017 za detekci gravitačních vln profesor Kip S. Thorne a Bolzanovu přednášku měl 15. května v Karolinu.

Moje osobní vzpomínky na Učenou společnost počínají rokem 1996. Ležela jsem po operaci v motolské nemocnici a manžel mi při návštěvě oznámil, že volal pan profesor Zahradník, že jsem se stala členkou Učené společnosti. Samozřejmě mě to moc potěšilo, byla to pro mě velká čest, ale jako opravdu radostnou zprávu jsem to vnímala až po návratu domů.

Osobnost pana profesora Zahradníka dodávala Učené společnosti vážnost a respekt. On sám velice dbal na kázeň a přesnost a přijít na zasedání pozdě prostě nepřicházelo v úvahu. Pamatuji si, jak významně pozvedl obočí a krátce přerušil svou řeč, když jsem se jednou opozdila, ačkoliv dobře věděl, že přicházím z jiného zasedání, kterému jsem předsedala a které se protáhlo. To jen aby dal najevo, že pravidla platí pro každého.

Zasedání Učené společnosti jsou pro všechny členy mimořádnou událostí. Nelitují námahy a přijíždějí i ze vzdálených koutů naší republiky. Odměnou je jim setkání s přáteli a kolegy a hlavně setkání a diskuze mezioborové. Jistě mi každý dá za pravdu, že seminářů v oboru nebo oborech blízkých je téměř nestíhatelně, ale setkání imunologa s matematikem a historikem jsou vzácná. A tak se každý na úterní zasedání těší a těší se také na přednášku. Řečníci berou v úvahu, že mluví k vědcům z různých oborů a tak se vyhýbají příliš velkým podrobnostem. Výsledkem jsou vynikající a na diskuzi bohatá setkání.

Až do září loňského roku byla tato setkání výsadou členů Učené společnosti. Přednášky byly báječné a přinášely tolik informací, že byla škoda se o ně nepodělit s někým dalším, a tak jsou přednášky od 18. září 2018 přístupné i veřejnosti. – jak přímo v sále, tak ze záznamu na Youtube. A bývá o ně veliký zájem. Myslím si, že místo strohého označení „veřejné přednášky“ by mohly mít název „podvečerní rozjímání o vědě na Národní“.

Učená společnost ale pečuje nejenom o další vzdělávání svých členů. Řídí se poučkou „V zdravém těle zdravý duch“ a tak je nedílnou součástí činnosti péče o jejich fyzickou kondici, kterou každoročně prověřuje. Čím? Pořádáním odborných exkurzí pro členy a jejich přátele. Je to jednou na Šumavu, jindy do Podkrušnohoří, na Broumovsko, do okolí Brd, do Bílých Karpat a okolí, na Třeboňsko a letos do oblasti Polabí. Prozkoumány jsou všechny pamětihodnosti a pozoruhodnosti, hrady, zámky a zříceniny a také botanické zahrady. Bývá to denně několik příjemných kilometrů, protože počasí na konci září, kdy se exkurze obvykle pořádají, bývá stabilní.

Učená společnost k svému 25letému výročí vydala brožurku v české i anglické verzi a je k dispozici jako zdroj informací o US.

Ráda bych Učené společnosti popřála ještě mnoho let aktivního působení, bohatou mezinárodní spolupráci a nám všem klidný a spokojený život.